

עיונים בחינוך: כתב עת לעיון ומחקר בחינוך

עורך ראשי: פרופ' אריה קיזל

קול קורא לגיליון נושא

למידה והתפתחות מקצועית של מורים בישראל: פרספקטיבות ממדעי הלמידה

עורכת-אורחת: פרופ' לינור הדר

מרכזת המערכת: גב' איריס סבן

למידת מורים נמצאת בלב המחקר החינוכי, מתוך הכרה שאיכות ההוראה, התמודדות עם רפורמות, והיענות לאתגרי ההוראה כרוכים כולם בתהליכי למידת מורים לאורך חייהם המקצועיים. הספרות המחקרית מצביעה על כך שהתפתחות מקצועית היא תהליך מורכב, מתמשך ותלוי הקשר, שבו ידע, אמונות, פרקטיקות, יחסים מקצועיים, תנאים ארגוניים והזדמנויות להשתתפות פועלים יחד בעיצוב למידת המורים (Webster, 2011; Opfer & Pedder, 2011; Desimone, 2009; Borko, 2004; Avalos, 2011; Wright, 2009).

אחד המאפיינים של המחקר בתחום הוא קיומן של מסורות מחקר שונות. חלק מהמחקר מתמקד בבחינת אפקטיביות של מסגרות פיתוח מקצועי, תוכניות ומודלים של פיתוח מקצועי ובניסיון לזהות תנאים שבהם למידת מורים תומכת בשינוי בהוראה ובהישגי תלמידים. מסורת נוספת מתמקדת בתהליכי הלמידה עצמם. כלומר, כיצד מורים מפרשים מצבים, כיצד הם מפתחים ידע מקצועי, כיצד למידה מתרחשת בשיח, בשותפות, בקהילות מקצועיות, בהתנסות, בשימוש בכלים ובאינטראקציה עם עמיתים ותלמידים. הבחנה זו מבנה שתי דרכים להבנת שדה המחקר. היא מהדהדת את תרומתם של מדעי הלמידה, המדגישים את חקר מנגנוני הלמידה, את חשיבות ההקשר, ההשתתפות, התיווך והעיצוב של סביבות למידה, ואת הצורך להבין גם האם מורים לומדים וגם כיצד, עם מי, באילו תנאים, ובאמצעות אילו משאבים ותהליכים (Putnam & Borko, 2000; Fishman et al, 2014).

גיליון נושא של כתב העת האקדמי השפיט "עיונים בחינוך"

מבקש להציע במה ייחודית למחקר על למידת מורים בישראל

בישראל, חוקרות וחוקרים רבים בוחנים למידה והתפתחות מקצועית של מורים מפרספקטיבות מגוונות: מחקר של תוכניות פיתוח מקצועי, למידה במקום העבודה ובקהילות מקצועיות, למידה מקוונת, למידה וסוכנות מקצועית, שיח ואינטראקציה בלמידת מורים, למידה מבוססת פרקטיקה, תנאים המעצבים הזדמנויות למידה ועוד. למרות העושר הקיים, נדמה כי השדה בישראל מפורז בין קהילות שיח, מסורות תיאורטיות ומתודולוגיות שונות ואינו התגבש למכלול אינטלקטואלי. הגיליון המיוחד מבקש למפות, לכנס ולהציג שדה מחקר ישראלי, תוך הדגשת תרומתו להבנת למידה והתפתחות מקצועית של מורים בהקשר המקומי ובשיח עם הדיון הבינלאומי. הגיליון יספק במה אקדמית בעברית ויסייע בתיווך הידע המחקרי לקהילה האקדמית והמקצועית בישראל ובבניית שפה משותפת בין חוקרות וחוקרים הפועלים מתוך מסורות שונות אך חולקים עניין משותף בשאלה כיצד מורים לומדים, מתפתחים ומעצבים את עבודתם המקצועית. אנו מזמינים הצעות למאמרים העוסקים בלמידה והתפתחות מקצועית של מורים בהקשר הישראלי. יתקבלו מאמרים מחקריים אמפיריים, ומאמרים תיאורטיים ומושגיים וכן סקירות מחקר הממפות את המחקר בתחום בישראל. נשמח להצעות המשלבות בין מסורות מחקר שונות, מנסחות תרומה מושגית לשדה או מציעות קריאה חדשה של למידת מורים מתוך פרספקטיבה של מדעי הלמידה.

בין הנושאים האפשריים לגיליון:

- למידה והתפתחות מקצועית של מורים במסגרות של פיתוח מקצועי
- למידה והתפתחות מקצועית של מורים במקום העבודה ובפרקטיקה היומיומית
- קהילות למידה מקצועיות, שותפויות ומרחבי למידה שיתופיים
- למידה והתפתחות מקצועית של מורים בסביבות דיגיטליות, מקוונות או היברידיות
- סוכנות, מומחיות ושינוי מקצועי
- ידע מקצועי, פרקטיקה, רפלקציה ותהליכי פרשנות
- שיח, אינטראקציה, תיווך וכלים בלמידה והתפתחות מקצועית של מורים
- למידה והתפתחות מקצועית של מורים לאורך הקריירה
- מדיניות, הנהגה, ותנאים ארגוניים לעידוד או לעיכוב למידה והתפתחות מקצועית של מורים
- דרכי חקר של למידה והתפתחות מקצועית של מורים
- היבטים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים של למידה והתפתחות מקצועית של מורים בישראל
- היבטים רגשיים בלמידה של מורים

יישקלו גם הצעות בנושאים נוספים בהלימה לנושא הגיליון.

הנחיות להגשת הצעה למאמר:

נא לשלוח תקציר עד 500 מילים. התקציר יכלול: שם המגיש/ה/ים, כותרת המאמר המוצע, שאלת המחקר או מוקד הדיון, הרציונל, המסגרת התיאורטית, המתודולוגיה בקצרה אם מדובר במחקר אמפירי, ותרומתו הצפויה של המאמר לגיליון ולשדה. את ההצעות יש למלא בטופס להלן: [למידה והתפתחות מקצועית של מורים בישראל](#)

לשאלות/ נושאים נוספים ניתן לפנות למרכזת המערכת, איריס סבן: isaban01@campus.haifa.ac.il

לוחות זמנים:

מועד אחרון להגשת תקצירים: 1.9.2026
הודעה על קבלת ההצעות לגיליון תשלח עד ה- 1.11.2026
מועד אחרון להגשת מאמרים מלאים: 1.6.2027
כל המאמרים יעברו שיפוט עמיתים כמקובל ב"עיונים בחינוך".

הביעו הסכמה מוקדמת לשליחת מאמר:

- פרופ' לילי אורלנד-ברק, אוניברסיטת חיפה.
- פרופ' קריסטה אסטרמן, האוניברסיטה העברית.
- ד"ר איילת בכר, האוניברסיטה הפתוחה.
- ד"ר צפיר גולדברג, אוניברסיטת חיפה.
- פרופ' סמדר דוניצה-שמידט, סמינר הקיבוצים.
- פרופ' עינת הד מצויינים, הטכניון.
- פרופ' דנה ודר-וייס, אוניברסיטת בן גוריון.
- פרופ' ענת זוהר, האוניברסיטה העברית.
- פרופ' אדם לפסטיין, האוניברסיטה העברית.

פרסום הגיליון המיוחד ילווה בכנס אקדמי באוניברסיטת חיפה.

רשימה ביבליוגרפית:

- Avalos, B. (2011). Teacher professional development in Teaching and Teacher Education over ten years. *Teaching and Teacher Education*, 27(1), 10–20.
- Borko, H. (2004). Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. *Educational Researcher*, 33(8), 3–15.
- Desimone, L. M. (2009). Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. *Educational Researcher*, 38(3), 181–199.
- Fishman, B. J., Davis, E. A., & Chan, C. K. K. (2014). A learning sciences perspective on teacher learning research. In R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge handbook of the learning sciences* (2nd ed., pp. 707–725). Cambridge University Press.
- Opfer, V. D., & Pedder, D. (2011). Conceptualizing teacher professional learning. *Review of Educational Research*, 81(3), 376–407.
- Putnam, R. T., & Borko, H. (2000). What do new views of knowledge and thinking have to say about research on teacher learning? *Educational Researcher*, 29(1), 4–15.
- Webster-Wright, A. (2009). Reframing professional development through understanding authentic professional learning. *Review of Educational Research*, 79(2), 702–739.